

<p>1. červenec 2017 7. tamuz 5777</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>před 20:57</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>po 22:24</p> </div> </div>		<p>חוקת</p> <p>5777</p> <p>CHUKAT</p>
--	---	--

Třináctero výchovných principů

Rav Sacks publikoval v těchto dnech třináctero krátkých zamyšlení na téma úspěšné (židovské) výchovy dětí. Již jsme poznali sedm principů („*Dejme dětem prostor*“ „*Ukažte svým dětem, jak vy sami Bohu sloužíte radostně a upřímně.*“ „*Ukažte dětem na vlastním příkladu morální principy, kterých se mají v životě držet.*“ „*Nesnažte se zavírat děti před okolním světem za vysoké hradby ghetta.*“ „*Nechte své židovství zpívat*“, „*Židovství nepředáte jen čtením knih.*“ a „*At' jsou vaše děti součástí moderního světa, ale at' si od něj udržují rozumný odstup.*“) Dnes se budeme věnovat osmému principu.

Vše je relativní, i čas. Doba, po kterou dokážeme udržet pozornost, se neustále zkracuje. Jak dlouho se naše děti dokáží koncentrovat v době Twitteru, Instagramu a Snapchatu? Já sám, říká rav Sacks, to pozoruji drahnou dobu. Kdysi jsem dělal promluvy do BBC a každá ta *myšlenka týdne* trvala tři minuty. Pak mi ale oznámili, že tři minuty jsou moc dlouhé a vysílání se zkrátilo na dvě minuty čtyřicet pět vteřin. A to bylo před patnácti lety. Nyní se podobný program vysílá v délce třiceti vteřin.

Je skutečným paradoxem, že právě osoby stojící za moderními technologiemi s jejich urychlovacími efekty, Bill Gates, Mark Zuckerman, Larry Page, Sergei Brin nebo Jeff Bezos jsou extrémně cílevědomí a vytrvalí. Kdybyste před třiceti lety někomu tvrdili, že zásadně změníte svět sestavením kódu, který umožní rychlé a přesné vyhledávání na internetu, nebo že spustíte obchodní revoluci tím, že si otevřete virtuální knihkupectví, do kterého ani nebude možné vstoupit a prolistovat si knihy, každý by se vám vysmál. A výše uvedení měli tyto sny a věnovali se jim usilovně po dlouhá léta.

Vezměme si z nich poučení. Dívejme se daleko dopředu. Walter Mischel, židovský psycholog, kdysi zveřejnil svůj slavný „Marshmallow test“. V něm sledovat čtyřleté děti, kterým nabídl jeden bonbon (marshmallow) a řekl jim: „Můžeš si ho sníst hned, ale když vydržíš dvacet minut, dostaneš ne jeden, ale dva bonbony.“ Je fascinující sledovat děti, jak svádí svůj vnitřní boj. Některé to vzdají, jiné se usilovně přemáhají. Co je ale mnohem zajímavější (a zjistilo se to až s velkým odstupem), že existuje zřetelná souvislost mezi schopností ovládnout svou chuť na bonbon a úspěchem ve škole, u maturity, na vysoké i v manželství.

Když se podíváme do Tóry, zjistíme, že každá z šest set třinácti *micvot* (maso-mléko, sexuální pravidla atd.) je vlastně tréninkem vůle, sebedisciplíny, sebekontroly. Nelitujte tedy času, po který učíte děti *micvot*, protože je tím připravujete na šťastný, smysluplný a požehnaný život.

Osmé pravidlo tedy zní: „*Učte děti sebekázní a plánujte dlouho dopředu.*“

Pavel Král: (Ne)srozumitelno

Paraša Chukat je těžko srozumitelná. Děje se v ní příliš mnoho věcí a my si můžeme klást otázku, jak spolu souvisí? Začíná instrukcemi o tom, jak se popel z červené jalovice použije k rituálnímu očištění. Je to komplex poměrně složitých příkazů, které ale zdánlivě nedávají žádný smysl. Chceme-li v nich hledat nějaký smysl, nenajdeme ho. Jediné, co z toho nakonec můžeme vyvodit, je, že jakkoli se snažíme porozumět tomu, co nám Bůh přikazuje, narazíme nakonec na bariéru, kterou naše lidské chápání nedokáže překonat. A nedokázal ji překonat ani Moše, muž, který se dostal k Bohu asi nejbliž ze všech lidí. Co se vlastně stalo?

Paraša nám říká, že zemřela Miriam. Dozvídáme se to jen tak. V půlce jednoho verše. Neslyšíme nic o smutku, o truchlení. Jen že byla pohřbena v poušti Cin. Vzápětí se dozvídáme, že obec neměla vodu. Raši říká, že celých čtyřicet let měla obec vodu díky Miriam. Když zemřela, voda došla. Jasně, víme že Miriam byla prorokyně, ale přesto se zdá, že žila trochu ve stínu svých bratří. Zdá se to být nefér. O Mošem a Aaronovi se mluví pořád, ale co Miriam? Dává nám příklad člověka, jehož význam si uvědomíme, až když ho ztratíme.

Co se děje dál? Lid se bouří a Bůh přikáže Mošemu, aby mluvil ke skále a vyvedl z ní vodu. Co udělá Moše? To, co už udělal kdysi. Do skály udeří holí. Dvakrát. Raši to vysvětluje tak, že Moše se spletl a mluvil ke špatné skále. Protože to byla špatná skála, tak vydala jen pár kapek. Moše si proto řekne, že do skály měl udeřit a udělá to. Ani to vodu nepřinese. Moše pochopí svou chybu a najde správnou skálu. V tom, jak to bylo dál, se komentáře liší. Pravděpodobně k ní hovořil (jak to chtěl Bůh) a zároveň do ní udeřil (jak chtěl on sám). Vodu získal, ale v očích Boha šlo o tak velký prohřešek, že ani Moše, ani Aaron nevstoupí do Erec Jisrael.

Není to kruté? A jak to jde všechno dohromady? To se člověk nemůže splést? Na to se můžeme dívat různě. Neposlechl Moše kvůli vlastní pýše? Domníval se, že sám ví, co má dělat? Byl rozčilený ze vzpoury, jíž čelil? Truchlil nad ztrátou sestry? Ať to bylo cokoli, navenek to vypadalo tak, že neposlechl. A proto musel být potrestán stejně, jako by byl potrestán jako každý jiný. Žijeme ve světě, v němž se můžeme dovolávat pochopení. Ale posuzování jsme podle svých činů. Někdy jsou zjevné a odměny a uznání (nebo trestu) se nám dostane okamžitě. A někdy (jako v případě Miriam) jsou skryté a uznání dostaneme až „in memoriam“. Někdy neovládáme své emoce a někdy svou pýchu. Ale měli bychom se o to aspoň snažit... A nestěžovat si na to, že jsme to mysleli dobře, že to ostatní jen špatně pochopili. Protože ostatní vidí to, co uděláme a ne to, co nás k tomu vede. Moše to věděl a svůj trest přijal. Je to (ne)fér. Důležité je, co uděláme a ne to, o co se snažíme.

Hlavu vzhůru

V paršat Chukat Židé rebelovali proti Mošemu a Bůh na ně za trest seslal jedovaté hady. Židé (jak měli ve zvyku obratem) prosili Mošeho o pomoc a Bůh Mošemu nařídil, zhotovit měděného hada a umístit ho na vysokou tyč (žerd'). Každý uštknutý, který se na měděného hada podíval, byl zázračně uzdraven. Mišna vysvětluje, že neléčil pohled na měděného hada, ale samotný pohled vzhůru, k nebesům. O několik set let později si Židé z Mošeho měděného hada udělali modlu, sloužili mu, obětovali mu, až musel král Chizkijahu hada zničit. (A přestože byl měděný had důkazem Božího zázraku, souhlasili rabíni s královským rozhodnutím.)

V otázce nemoci a léčby nemocných se pohybujeme na tenkém ledě. Na jednu stranu musíme akceptovat fakt, že každé onemocnění je vzkaz, který nám Bůh posílá, a reagovat přiměřeně v duchovní rovině, zároveň musíme chápat, že uzdravení je plně v Boží moci, a přesto máme právo a dokonce i povinnost vyhledat lékaře a podrobit se jeho odborné péči.

Jak se na téma léčby dívá *halacha*?

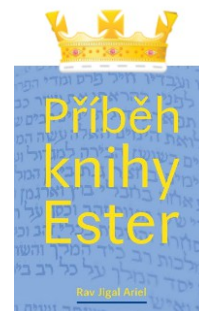
- Protože Tóra dává lékařům právo léčit, je naší povinností se v případě nemoci na lékaře obrátit.
- Nesmíme spoléhat na zázraky a kdo tak činí, obrazně prolévá krev.
- Ačkoliv je pravda, že pokud by měl dotyčný „zásluhy“, neonemocněl by, nyní, když je fakticky nemocný, se musí primárně léčit.
- Lékař má právo a povinnosti léčit nejen vnější, ale i vnitřní zranění.
- Pokud lékař ví, že je v jeho okolí jiný odborník, který je v dané oblasti vhodnější, musí ho pacientovi doporučit.
- Pacient by měl vyhledat nejlepšího možného lékaře v dosahu.
- Máme-li doma či v okolí nemocného člověka, měli bychom se obrátit na rabína/učence obce a požádat ho o modlitby za nemocného.
- Muž může léčit i ženy, žena může léčit i muže. A to platí i v případě gynekologie. (Přesto, je-li to možné, je vnímáno jako lepší, pokud si žena najde gynekoložku-ženu.)
- Při polykání léku se neříká požehnání. Výjimkou je situace, kdy má lék „dobrou chuť“.
- Před požitím léku je vhodné říct krátkou modlitbu.
- Po uzdravení je nutné říct děkovné požehnání.
- Halacha nedává přednost „západní“ medicíně před „alternativní“, ale podle názoru autorit (například rav Auerbacha) je v případě ohrožení života nutné přistoupit k léčbě, kterou volí většina společnosti, a tou je v našem případě „klasická“ medicína.
- Osobní poznámka: Talmud doslova píše, že HATOV ŠEBAROFIM LEGEHINOM, tedy že to nejlepší/ti nejlepší z lékařů patří do pekla. Klasický výklad není, že „I ti nejlepší lékaři patří do pekla“, protože si nárokují právo měnit Boží rozhodnutí, ale že do pekla patří myšlenka, že „dobro“ = kvalita lékaře rozhodla o uzdravení. Přílišná sebestřednost a sebedůvěra lékařů vede přímo do pekla.

Daf na prázdninách

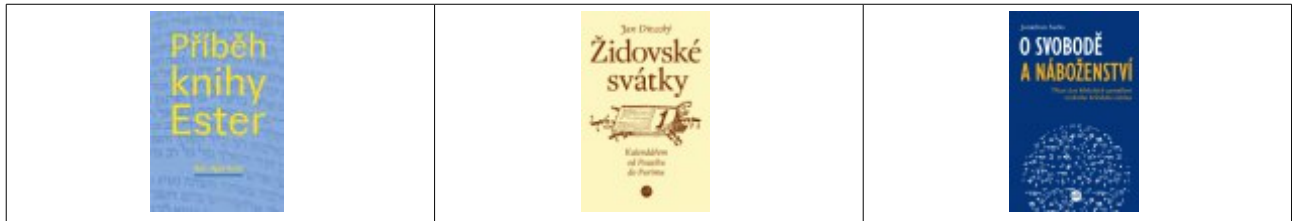
Během prázdnin bude Daf na cestách a k vám se bude vracet jen nepravidelně.

Na léto máme každý své plány. Ale, přátelé, kdo z vás může strávit léto s královnou? No, neumíme sice vše, ale toto přání vám splnit umíme.

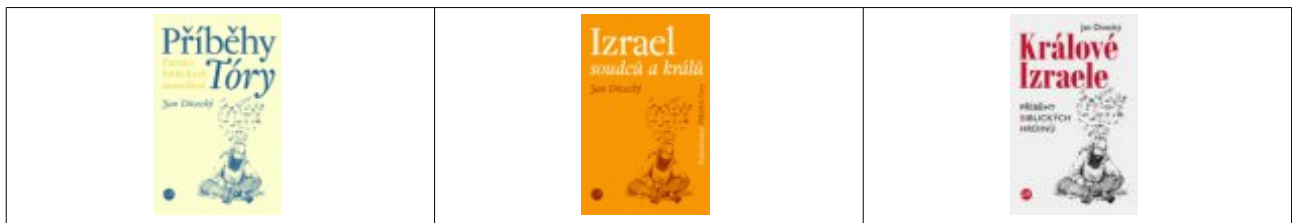
Do kufříku si přibalte Příběh knihy Ester...

Doporučujeme:

Řada Příběhů Tóry:

Řada Maharal:

Tento Daf byl v rychlosti sepsán jako soukromá aktivita s pomocí různých dostupných zdrojů, z nichž je možné jmenovat drašot rav Ben Davida, internetové stránky chabad.org, Portal Daf-Yomi a texty programu TalAm. Za případné chybi a překlepy se omlouvám.

